

Cephalanthera rubra - Punavalkku

HEINÄKUU 2006

© Teksti Maria Pietiläinen

© Kuva Tuula Hulkkonen

Kuvaus

Punavalkku on toinen Suomessa kasvavista (*Cephalanthera*-lajeista, ja sen erottaa valkokukkaisesta miekkavalkusta helposti kukan kauniin ruusunpunaisen tai punavioletin värin avulla. Kasvin lajinimi "rubra" tarkoittaa punaista. Kellomaiset kukat ovat avoimempia kuin miekkavalkulla, ja kukkatähkä on harsumpi ja harvakukkaisempi. Punavalkun kukassa ei ole kannusta, ja kukkien tukilehdet ovat pitkiä. Kukkatähkässä on kukkia yleensä 3–15, kun miekkavalkulla niitä on 5–20. Punavalkun lehtilapa on noin 8–10 cm pitkä, muodoltaan kapeansuikea, yleensä kapeampi kuin miekkavalkun lehti.

Lisääntyminen

Punavalkku kukkii Suomessa heinäkuussa. Kukissa on mieto miellyttävä tuoksu. Sitä pölyttävät soukkomehiläiset, mutta ne eivät saa kukissa käynnistään palkkioksi lainkaan mettä. Kasvin siementuotanto on Suomessa huono, mikä johtunee kukkivien yksilöiden vähyydestä, vaikka myös itsepölytys on tällä lajilla mahdollista.

Kasvupaikat

Punavalkku on valoisien kalkkipitoisten lehtometsien ja mäntykankaiden kasvi. Se kasvaa myös kalkkikallioilla ja hiekkaisellakin kasvualustalla kunhan siinä vain on kalkkia.

Levinneisyys

Punavalkkua on löytynyt eteläisestä Suomesta kaikkiaan paristakymmenestä paikasta. Se on harvinaistunut niin, että varmoja kasvupaikkoja tunnetaan enää kuusi. Punavalkku on rauhoitettu. Se on harvinainen myös manner-Ruotsissa ja Tanskassa, mutta Gotlannissa sitä näkee hieman yleisemmin.

Punavalkun levinneisyys Euroopassa on samantapainen kuin miekkavalkunkin. Sitä löytyy Pohjois-Afrikasta asti, ja itään päin mentäessä levinneisyysalue ulottuu Kaukasiaan ja Iranin tienoille. Euroopan mereisimmistä osista, esim. Brittein saarilta se puuttuu lähes kokonaan.

